

ZOFIA TABISZEWSKA

ur. 1924; Zastawie

Miejsce i czas wydarzeń	Goraj, II wojna światowa, PRL
Słowa kluczowe	Żydzi, życie codzienne, ukrywanie się, powroty Żydów po wojnie

Powroty Żydów do Goraja po wojnie

Jeden tu nazywał się Wigda, on był krawcem, to przyjechał tutaj, był w Goraju, ja go nie widziałam tylko ktoś go widział. I mój mążonek jednego Żyda w bożnicy żydowskiej [znalazł], tam składowali buraki Niemcy, bo do obozów zabierali buraki pastewne i wywozili do obozu na zupełny obozowcom i tam było w bożnicy bardzo dużo buraków. I on mówi, że szedł w wieczór tam z kimś i słyszy koło tej bożnicy, że tam taki jęk „oj ojo ojo”, coś tam mówi tak po swojemu, i on mówi do swojego kolegi: „Chodźmy, zobaczymy”, a on mówi „Nie idź, a jak to Niemiec?” „Niemiec by nie jęczał, tylko może jakiś Żyd jest, chodź, zobaczymy”, i mieli latarkę i on pierw poszedł, ale po bożnicy nic nie widać, to mówi: „To za te przymę zobaczyć tam w kącie jeszcze”. I mówi: „Patrzę, siedzi Żyd”, ja mówię: «Po co ty tu siedzisz?», a on «A gdzie mam pójść, w noc?» «Uciekaj stąd bo jak jutro przyjadą po te buraki, bo jest dużo już buraków na pewno przyjadą to cię zabiją.» «A gdzie pójść?» «Idź – mówi – na cmentarz na borową drogę, folwarskim wygonem idź do tej Branwi albo – mówi – tam do tej, na Sapy, to – mówi – tam się schowasz, ale o tu tyś – mówi – tuś się schował jak tu Niemcy przyjadą po te buraki». I poszedł ten Żyd, i po wojnie idę tam, bo on pochodził z Janowskiej ulicy, mówi, idę przez rynek, a on: «Tabiszewski, zaczekaj», ja patrzę, Żyd, «Dzień dobry», «Dzień dobry», «Przeżyłeś?», Mówi: «Dobrze żeś mnie wygonił, bo byli mnie zabili, a tak – mówi – żem się uchwował.» Mówi: «Byłem w Palestynie, przyjechałem zobaczyć jak tu jest, ja i z powrotem pojedę.» I przyszedł do domu i mówi: „Widziałem Żyda, tego co gnałem z tego z bożnicy żydowskiej – mówi – porozmawiałem z nim i dziękował mi żem go – mówi – wygonił z tej bożnicy”, no bo byli go zabili przecież.

Data i miejsce nagrania	2008-12-09, Goraj
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Agata Kołtunik
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"